

บทที่3

วิธีการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทำนาย (Predictive study) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของคุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ สถานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา) ปัจจัยเสี่ยง (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) และปัจจัยป้องกัน (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) ในวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 19 ปี ทั้งเพศชาย และเพศหญิงที่อยู่นอกระบบการศึกษา และมีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนแออัดตำบล จังหวัดพิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 19 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อยู่นอกระบบการศึกษา มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 1,057 ราย (จากรายชื่อวัยรุ่นนอกระบบการศึกษาที่มีสิทธิบัตรประกันสุขภาพ 30 บาท) (โรงพยาบาลทับคล้อ, 2549)

กลุ่มตัวอย่าง

วัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 19 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อยู่นอกระบบการศึกษา มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำนวน 160 ราย ที่มีคุณสมบัติ (Inclusion Criteria) ดังนี้

1. สัญชาติไทย อาศัยอยู่กับบิดามารดา
2. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
3. เข้าใจภาษาไทยและมีความสามารถในการเรียนรู้ตามปกติ สามารถได้ยิน ฟัง พูด ไม่มีอุปสรรคในการสื่อสาร
4. ยินดีร่วมมือในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ขอลาออกจากการวิจัยหลังจากที่เริ่มการวิจัยแล้วจะเป็นเกณฑ์ในการคัดกลุ่มตัวอย่างออกจากการวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูป Gpower version 3.0.1 (Faul, & Erdfelder, 2007)

โดยกำหนดค่า

Power = .80

α = .05

Effect size = medium for regression = .15

Number of independent variables = 11

(คุณลักษณะส่วนบุคคล 3 ปัจจัย, ปัจจัยเสี่ยง 4 ปัจจัย, ปัจจัยป้องกัน 4 ปัจจัย)

ผลการคำนวณได้จำนวนตัวอย่างอย่างน้อย = 123 ราย (ดูจากภาคผนวก ก)

เพื่อป้องกันการมีจำนวนตัวอย่างลดลงจากการที่กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 5 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนอย่างน้อย 130 ราย

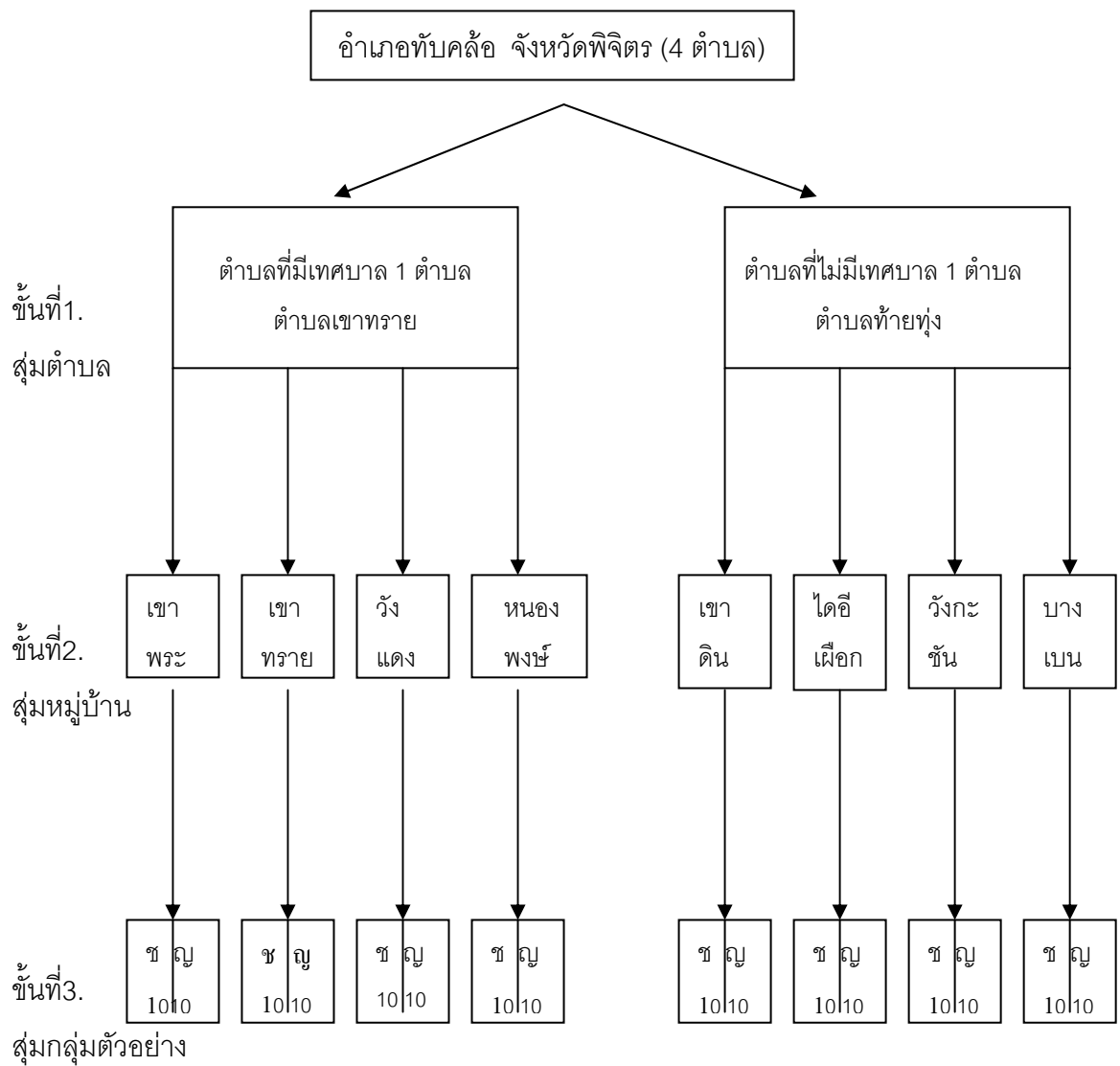
การสุ่มตัวอย่าง

ทำโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage sampling) มีรายละเอียดดังนี้

1. สุ่มตำบลด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มได้ตำบลที่มีเทศบาล 1 ตำบล คือ ตำบลเขาทราย และตำบลที่ไม่มีเทศบาล 1 ตำบล คือ ตำบลท้ายทุ่ง ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่ รวมสุ่ม 2 ตำบล

2. สุ่มหมู่บ้านด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มได้หมู่บ้านจากตำบลเขาทราย 4 หมู่บ้าน คือ บ้านวังแดง บ้านเขาทราย บ้านเขาพระ บ้านหนองพงษ์ และตำบลท้ายทุ่ง 4 หมู่บ้าน คือ บ้านได้อีเผือก บ้านบางเบน บ้านวังกะชัน บ้านเขาดิน ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่ รวมสุ่ม 4 หมู่บ้าน

3. คัดเลือกตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และสุ่มตัวอย่างคัดเลือกตามเกณฑ์มาด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่ จากวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษา (จากรายชื่อวัยรุ่นนอกระบบการศึกษาที่มีสิทธิบัตรประกันสุขภาพ 30 บาท) หมู่บ้านละ 20 ราย เป็นเพศชาย 10 ราย เพศหญิง 10 ราย (เพื่อให้ได้วัยรุ่นชายและหญิงในจำนวนใกล้เคียงกัน) รวมสุ่ม 160 ราย ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างตามแผนภูมิที่ 2.1

รวม เพศชาย = 10 ราย

เพศหญิง = 10 ราย / หมู่บ้าน

เพศชาย = 40 ราย

เพศหญิง = 40 ราย / ตำบล

เพศชาย = 80 ราย

เพศหญิง = 80 ราย / อำเภอ

เพศชาย = $10 \times 4 \text{ หมู่บ้าน} \times 2 \text{ ตำบล} = 80 \text{ ราย}$

เพศหญิง = $10 \times 4 \text{ หมู่บ้าน} \times 2 \text{ ตำบล} = 80 \text{ ราย}$

รวม 160 ราย

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1.แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูล

ส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนของวัยรุ่น รายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือนของวัยรุ่น สถานภาพสมรสของบิดามารดา

2.แบบสอบถามปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ

วัยรุ่น เครื่องมือชุดนี้ปรับปรุงจาก The environmental Risk Scale ของนิตยา ตากวิริยะนันท์ (Takviriyannun, 2006) เพื่อประเมินปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน และจาก The 2004 Communities that Care Youth Survey ของอาร์เทอร์, ฮอว์กิน และคาตาลาโน (Arthur, Hawkins, & Catalano, 2004) เพื่อประเมินปัจจัยเสี่ยงด้านบุคคล

เครื่องมือต้นฉบับทั้งสองชุดนี้ได้ผ่านการทดสอบคุณภาพทั้งด้านความตรง และความเที่ยงมาแล้วโดย The Environmental Risk Scale ได้ทดสอบกับนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 - 6 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 638 ราย (Takviriyannun, 2006) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านครอบครัว = .789, ด้านเพื่อน = .856, ด้านชุมชน = .792

The 2004 Communities that Care Youth Survey ได้ทดสอบกับนักเรียนเกรด 6, 8, 11 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 10,607 ราย (Arthur, Hawkins, & Catalano, 2004) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านบุคคล = .5771 - .8160, ด้านครอบครัว = .7609 - .8465, ด้านเพื่อน = .7852 - .8494, ด้านชุมชน = .8148 - .8786

เครื่องมือที่ปรับปรุงนี้มี 4 ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน แต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถามดังต่อไปนี้

ปัจจัยเสี่ยงด้านบุคคลมี 33 ข้อ ได้แก่ การมีบุคลิกลักษณะต่อต้านสังคม (3ข้อ) การมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตั้งแต่อายุน้อย (4ข้อ) การมีทัศนคติทางบวกต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคม (4ข้อ) การรับรู้ความเสี่ยงจากอันตรายของการเสพสารเสพติดต่ำ (6ข้อ) การเริ่มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสารเสพติดตั้งแต่อายุน้อย (8ข้อ) การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น (5ข้อ) ความรู้สึกตื่นเต้น ทำหาย อยากรู้ อยากลอง (3ข้อ)

ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัวมี 19 ข้อ ได้แก่ ประวัติการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว (4ข้อ) การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบิดามารดา (3ข้อ) การขาดการควบคุมดูแลของบิดามารดา (6ข้อ) การมีความขัดแย้งภายในครอบครัว (3ข้อ) การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบิดามารดา (3ข้อ)

ปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อนมี 12 ข้อ ได้แก่ การได้รับแรงเสริมจากเพื่อนเมื่อมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมและเสพยาเสพติด (1ข้อ) การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเพื่อน (3ข้อ) การคบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์, มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด, มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (3ข้อ) การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเพื่อน (2ข้อ) การยื่นแอลกอฮอล์ให้ดื่ม, การซื้อแอลกอฮอล์ให้ดื่มของเพื่อน (3ข้อ)

ปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนมี 12 ข้อ ได้แก่ ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งซื้อ – ขายแอลกอฮอล์ (3ข้อ) การขาดความเข้มงวดของกฎหมายและบรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับการใช้แอลกอฮอล์ (6ข้อ) การรับรู้สิทธิพลจากสื่อโฆษณา (3ข้อ)

คำตอบของแบบสอบถามชุดนี้จะเป็นแบบ Rating scale มีหลากหลายรูปแบบ คำตอบขึ้นอยู่กับลักษณะคำถาม คะแนนมี 4 ระดับ ตั้งแต่ 1 หมายถึง ไม่จริงอย่างยิ่ง หรือยากมาก หรือไม่เคยเลย หรือผิดอย่างมาก จนถึง 4 หมายถึง จริงอย่างยิ่ง หรือง่ายมาก หรือบ่อยมาก หรือไม่ผิดเลย

คะแนนรวมของแต่ละด้านจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยต่อไป โดยที่คะแนนรวมยิ่งมาก หมายถึง มีปัจจัยเสี่ยงในด้านนั้นๆ มาก

3.แบบสอบถามปัจจัยป้องกันพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ปรับปรุงจาก The 2004 Communities that Care Youth Survey ของอาร์เทอร์, ฮอว์กิน และคาตาลาโน (Arthur, Hawkins, & Catalano, 2004) ประเมินปัจจัยป้องกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน

ได้ทดสอบกับนักเรียนเกรด 6, 8, 11 จำนวน 10,607 ราย ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านบุคคล = .6552 - .7371, ด้านครอบครัว = .7686 - .7824, ด้านเพื่อน = .6973, ด้านชุมชน = .7232 - .8469

เครื่องมือที่ปรับปรุงนี้มี 4 ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน แต่ละด้านประกอบด้วย ข้อคำถามดังต่อไปนี้

ปัจจัยป้องกันด้านบุคคลมี 10 ข้อ ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา (4ข้อ) การมีส่วนร่วมทางสังคม (2ข้อ) และการมีทักษะทางสังคมและทักษะการตัดสินใจ (4ข้อ)

ปัจจัยป้องกันด้านครอบครัวมี 11 ข้อ ได้แก่ การมีความรักใคร่ผูกพันในครอบครัว (4ข้อ) การได้รับโอกาสร่วมทำกิจกรรมภายในครอบครัวของวัยรุ่น (3ข้อ) และการที่ครอบครัวเห็นคุณค่าในการกระทำของวัยรุ่น (4ข้อ)

ปัจจัยป้องกันด้านเพื่อนมี 3 ข้อ ได้แก่ การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมสังคม (3ข้อ)

ปัจจัยป้องกันด้านชุมชนมี 6 ข้อ ได้แก่ การที่ชุมชนให้โอกาสวัยรุ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน (3ข้อ) การที่ชุมชนเห็นคุณค่าในการกระทำของวัยรุ่น (3ข้อ)

คำตอบของแบบสอบถามชุดนี้จะเป็นแบบ Rating scale มีหลากหลายรูปแบบ คำตอบขึ้นอยู่กับลักษณะคำถาม คะแนนมี 4 ระดับ ตั้งแต่ 1 หมายถึง ไม่ใช่ หรือไม่มี หรือไม่เคย จนถึง 4 หมายถึง ใช่ หรือมี หรือเคย

คะแนนรวมของแต่ละด้านจะนำไปใช้ในวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัยต่อไป

โดยที่คะแนนรวมยิ่งมาก หมายถึง มีปัจจัยป้องกันในด้านนั้นๆ มาก

4.แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ปรับปรุงจาก The 2004 Communities that Care Youth Survey ของอาเทอร์, ฮอว์กิน และคาตาลาโน (Arthur, Hawkins, & Catalano, 2004) ประกอบด้วย ข้อคำถามแสดงถึงความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในรอบ 1 และ 3 เดือน ที่ผ่านมาของวัยรุ่น โดยแยกเป็น พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 ประเภท คือ เบียร์, ไวน์ และเหล้า (เช่น สุรา เหล้าแดง แม่โขง รีเจนซี่ เหล้าขาว หรือเครื่องดื่มผสมเหล้า) ประเภทละ 1 คำถาม รวมในแต่ละช่วงเวลาของการดื่ม (1 เดือน และ 3 เดือน ก่อนตอบแบบสอบถาม)

คำตอบของแบบประเมินนี้มี 5 ระดับ คือ 0 หมายถึง ไม่เคยดื่มเลย, 1 หมายถึง ดื่ม 1 - 2 ครั้ง, 2 หมายถึง ดื่ม 3 - 5 ครั้ง, 3 หมายถึง ดื่ม 6 - 10 ครั้ง, 4 หมายถึง ดื่มมากกว่า 10 ครั้ง คะแนนจากข้อคำถามทั้ง 3 ข้อ จะนำมารวมกัน โดยที่คะแนนรวมยิ่งมาก หมายถึง มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มาก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและมีประสบการณ์ด้านการสอนระดับปริญญาตรีมากกว่า 5 ปี แปลแบบสอบถามปัจจัยเสี่ยงด้านบุคคล และปัจจัยป้องกันต่อพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นจากต้นฉบับภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย และนำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมไทย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาความตรงตามเนื้อหาและหาความเชื่อมั่นต่อไป

การหาความตรงตามเนื้อหา(Content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นไทยจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

อาจารย์พยาบาลผู้มีความเชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมวัยรุ่น จำนวน 1 ท่าน

นักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมวัยรุ่น จำนวน 2 ท่าน

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index=CVI) โดยกำหนดค่า CVI .80 ขึ้นไป (Davis, 1992 อ้างใน บุญใจ ศรีสถิตยสุนทร, 2550) เป็นเกณฑ์ในการยอมรับความตรงของเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามแต่ละชุดมีค่า CVI ดังนี้ 1)แบบสอบถามปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ =.81 2)แบบสอบถามปัจจัยป้องกันต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ = .86 และ 3) แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น = .83 สำหรับข้อคำถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นในระดับ 1 (คำถามไม่สอดคล้องกับค่านิยมเลย) และระดับ 2 (คำถามต้องปรับปรุงอย่างมากจึงสอดคล้องกับค่านิยม) จากความคิดเห็น 4 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือต่อไป

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ(Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงความตรงตามเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปหาความเชื่อมั่น โดยไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 ราย ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษาในชุมชน

อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยกำหนดค่า $\alpha \geq .70$ (Jacobson, 1998 อ้างใน บุญใจ ศรีสถิตยนาท, 2550) เป็นเกณฑ์ยอมรับความเที่ยงของเครื่องมือที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูล

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เมื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ($n = 30$) และภายหลังการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ($n = 160$) เป็นดังนี้

1.แบบสอบถามปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

เมื่อทดสอบด้านบุคคล = .912, ด้านครอบครัว = .812, ด้านเพื่อน = .808, ด้าน

ชุมชน = .750

เมื่อเก็บข้อมูลด้านบุคคล = .926, ด้านครอบครัว = .742, ด้านเพื่อน = .899, ด้าน

ชุมชน = .770

2.แบบสอบถามปัจจัยป้องกันต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

เมื่อทดสอบด้านบุคคล = .693, ด้านครอบครัว = .874, ด้านเพื่อน = .695, ด้าน

ชุมชน = .779

เมื่อเก็บข้อมูลด้านบุคคล = .598, ด้านครอบครัว = .934, ด้านเพื่อน = .832, ด้าน

ชุมชน = .838

3.แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

เมื่อทดสอบ ในรอบ 30 วัน = .832, ในรอบ 3 เดือน = .841

เมื่อเก็บข้อมูลในรอบ 3 เดือน = .915, ในรอบ 3 เดือน = .902

ขั้นตอนและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยให้ประสานผู้นำชุมชนในการนัดกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองหรือผู้อุปการะที่ศาลาวัดใกล้เคียงบ้าน ผู้วิจัยได้นัดกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองในวันที่มีการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน โดยนัดกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองในเวลา 8.00 น. ซึ่งผู้วิจัยให้ค่าเดินทางกับกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองรายละ 30 บาท เมื่อกลุ่มตัวอย่างเดินทางมาถึง ผู้วิจัยได้เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง

พร้อมทั้งผู้ปกครองโดยแนะนำตัวเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์และความเสี่ยงจากการเข้าร่วมการวิจัย การพิทักษ์สิทธิ์ต่างๆ (ดูหัวข้อการพิทักษ์สิทธิ์) และขอความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยให้เวลากลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองเพื่อตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยหากกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองลงนามใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ในการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองที่เดินทางมาตามนัดยินดีเข้าร่วมการวิจัยทุกราย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มาตามนัด ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้นำชุมชนให้ติดตามกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งโดยนัดกลุ่มตัวอย่างที่สถานีอนามัยใกล้บ้านในวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันที่กลุ่มตัวอย่างสะดวก สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถติดตามได้และไม่มาตามนัดอีก ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่มโดยประสานให้ผู้นำชุมชนนัดกลุ่มตัวอย่างที่สถานีอนามัยใกล้บ้านในวันที่กลุ่มตัวอย่างสะดวก

2.เมื่อกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองยินดีเข้าร่วมการวิจัยและลงนามใบยินยอม (Consent form) แล้ว ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเอง ผู้วิจัยได้อยู่ในบริเวณใกล้เคียงขณะที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามเพื่อตอบข้อสงสัย ในการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอ่านหนังสือได้ไม่มีปัญหาในการอ่านหรือเขียน หลังจากเริ่มการวิจัยแล้วไม่มีกลุ่มตัวอย่างขอลาออกจากกรวิจัย

3.กลุ่มตัวอย่างบางราย(ส่วนน้อย)ขอนำแบบสอบถามกลับไปตอบที่บ้านเนื่องจากต้องไปทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างสอบถามข้อสงสัยก่อนนำแบบสอบถามกลับไป และเมื่อกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามเสร็จ ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามไปส่งที่สถานีอนามัยใกล้บ้าน โดยผู้วิจัยได้ประสานเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยถึงเรื่องการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์เจ้าหน้าที่อนามัยได้ขอให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนอีกครั้งก่อนส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัย

4.ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลแบบสอบถามที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนอีกครั้งเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิและสวัสดิภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้พิทักษ์สิทธิต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้ 1) การเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจไม่มีการบังคับ 2) การถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3) การปกปิดข้อมูลหรือคำตอบโดยมิให้ผู้ใดเข้าถึงข้อมูลได้ยกเว้นผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษา การเปิดเผยจะทำให้ในผลสรุปภาพรวมโดยจะไม่มีผลกระทบถึงพฤติกรรมของคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะกระทำในกรณีที่เป็นด้วยเหตุผลเชิงวิชาการเท่านั้น และ 4) ประโยชน์และความเสี่ยงจากการเข้าร่วมการวิจัย (ภาคผนวก ง)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากเก็บข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ดังนี้

1.วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ที่ได้รับของวัยรุ่นต่อเดือน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับของวัยรุ่นต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดา โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.วิเคราะห์คะแนนปัจจัยเสี่ยง และปัจจัยป้องกันเป็นรายด้านโดยนำมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.วิเคราะห์คะแนนความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยนำมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยป้องกันและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษาในชุมชน โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

5.วิเคราะห์ความสามารถในการทำนายของคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ กับความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น (Hierarchical multiple regression analysis) ด้วยการนำตัวแปรทำนายเข้าสมการที่ละกลุ่มตามลำดับ